

Posudek vedoucího diplomové práce

Martin Jahoda: Sovětsko–americké vztahy mezi détenté a polskou krizí (1977–1981), Praha 2007, 172 stran rukopisu.

Pro svou diplomovou práci si Martin Jahoda nevybral „snadné“ téma. Pokusil se totiž analyzovat celý komplex sovětsko–amerických vztahů na přelomu 70. a 80. let dvacátého století. Jak vyplývá ze struktury předložené práce, věnoval se jak ztroskotání politiky détenté, tak například i problémům třetího světa či invazi do Afghánistánu. Každé z těchto témat by mohlo představovat samostatnou diplomovou práci. Přesto nepovažuji Jahodovu volbu za špatnou. Umožnila mu nezacházet to zbytečných detailů, kterými často trpí specializované studie a místo toho nabídnout ucelenější pohled na vztahy obou supervelmocí v nesmírně významném období. Sovětské impérium procházelo mnohem závažnější krizí, než se domnívali soudobí „kremologové“. Do politiky Spojených států vstoupila po pragmatické Nixonově a Fordově éře opět ideologie.

Tento nový trend v americké zahraniční politice Jahoda reflektuje. Věnuje se mu především v osobních medailonech vlivných činitelů Carterovy éry (Brzezinski, Vance a další). Podobně se zabývá také politikou sovětskou. Poukazuje na to, že přes starobolševické představy řady členů přestárlého Brežněvova vedení prožívala země jako celek krizi všeobjímající ideologie (např. s. 35 a 39).

Stěžejní postavení má v Jahodově práci pátá kapitola (Vývoj sovětsko–amerických vztahů během Carterova a prvního roku Reaganova prezidentství). Srovnává zde v řadě oblastí vývoj vzájemných vztahů v období demokratické a nastupující republikánské administrativy. Jde o dobře zvolený přístup, i když je Reaganově administrativě věnována menší pozornost. Vyplývá z něj totiž, že změna v úřadě prezidenta nepřinesla alespoň v roce

1981 tak zásadní změnu kursu americké, ale i sovětské zahraniční politiky, jak se někdy tvrdí. Jahoda potvrzuje závěry jiných historiků (např. Kaufmana), že v Carterově administrativě došlo po sovětské invazi do Afghánistánu k vítězství stoupců tvrdé linie v čele s Brzezinským. Důsledky byly podle autora zřejmé: zastavení ratifikačního procesu ke smlouvě SALT II, obilní embargo, tlak na Sověty kvůli Polsku. Reagan v tomto kursu v řadě oblastí pokračoval a také „převzal Carterovu vojenskou politiku“ (s. 157).

Jahoda dosáhl většiny vytyčených cílů. Po výkladové stránce je práce sice místy těžkopádná, jde však o slabinu obvyklou u začínajících autorů. Totéž platí i o drobných věcných chybách (například v Afghánistánu podle něj operovala Rudá armáda – s.157). Autor prokázal schopnost samostatné práce.

Navrhované hodnocení: **výborně**

Praha, 22. ledna 2007

PhDr. Václav Horčíčka, Ph. D.